

1864-1964

უცხოეთში გაემგზავრა მთელი მოწინავე რუსეთი

აღწერა. მალე ამ საზღვარს ანაზღაურებდა მთელი რუსეთი. თბილისიდან ა. ა. ბესტუფევი-პარონოსკის მიერ მიმართული სასაზღვრო ბარათი ჩვენს ეპოქაში: „თავადი დამა... პუშკინის ტრაგედია დასასრულმა... როცა შენი წილი მამუა ირგებლან წავუთხო, მას წველა აღმოჩნდა, „შოკლადი“ ჰქონდა, თუ კი ღებზე შეგებდები, — წარმოქმდა მას.“

პუშკინის დაღუპვას განსაკუთრებით მისიანად გამოეხატა ახალგაზრდა ლერმონოვი. მან პოეტის სიკვდილს მანამდე დაწერა ნაწარმი, და წერდა აღსასრულ მამიდადღებულ ლექსს, რომელსაც ხელთ იწერდნენ და ზეპირად

უკვდავი სიცოცხლე

მ. ი. ლეონიძის და საპარტეზო

სწავლობდნენ ზეონის... თავისი სიკვდილი, სამაგიეროდ სულ სხვა შთაბეჭდილება მოახდინა ამ ლექსმა სახალისო წარმოდგენა საზოგადოებაზე და თვით მეტივე. მან ეს ლექსი შეავსო, რომელიც იგულისხმობდა მოწოდებას, ნიკოლოზ I-მა გადაწყვიტა პოეტის მკაცრად დასჯისა. თანაც მეტივე იმეორებდა მომავალს: რუსეთის წოდების შენარჩუნებით ლერმონოვი კავასიაში გადმოახსნა. ამით შედეგ პოეტის თავიდან იტოვებდა და მოიქცა ტყვეთა სიკვდილს უზენაესად.

პოეტის მარტვი ლერმონოვი კავასიასკენ გამოემგზავრა, გზაში იგი ავად გახდა და რამდენიმე სერი პოეტის გარდაცვალების საფრთხეში, შემდეგ კი საპარტეზოში განაგრძა გზა. საპარტეზოში ლერმონოვი თავიდანვე უდიდესი შთაბეჭდილება მოახდინა. აი რას წერდა იგი ამის შესახებ თავის მეგობარ რავესკის: „ავტორისად თვლიან მთავრად, სულ დიდებით მალა; ეს არც იგი ადვილია, იქიდან ნახევარი საპარტეზოში არ ჩანს, როგორც ხელოსანის. გულზე: არ ძალშია ავიხსნა ან ავიწერო ეს გასაოცარი გრძნობა: ჩემთვის მთის პირი მალაში, უმეტესად წაუღია მოწყონილი, გული ფეთქავს, მთელი მეტრით გულმოდგინე, არაფერი მესრს ასეთს წუთს; ასე გრძნობდი და მთელი სიცოცხლეს ამ გადრეხვითი თვალისა გაუგებრებდი.“

საპარტეზოში ჩამოსვლისთანავე ლერმონოვი დაუბრუნდა ალექსანდრე პეტევიძის ოჯახს. შეხვედრა ესაბუძრა მოწინავე ქართველ ადამიანებს, რუსეთიდან გადმოსახლებულ დიპლომატებს, პოეტს დაუბრუნდა ქართველი ხალხის ცხოვრებას, მის წინადადებებს; დანერგეს მისი ისტორიული და ზეპირი სიტყვები, იგი თვითონვე გაეცნო, რომ მას საპარტეზოში უპირავე ჩანაწერი ჰქონდა.

ლერმონოვმა დიდებულად აღწერა

პარტეზი დარიალი, თვითი ჩაღმით შემოკლბით ყაზბეგი, ღუდს მთა, ნილით დაბურული ხეობები, ბროლის ჩანჩქერები, უდიდესი ზღვების განსაკუთრებული მღვდარება, ზემოდას დაწასული კიშინიის ხეობა, მშვეთხარე არაგვის გადსერილი, მასში მომტრების დროის ნილი მისრიალება; — ვითხოვლობი რომში, ჩვენი დროის გმირი, — თითქოს ის დღის თბილ სიხვედს გაურბოდა მუხომელ ვიწროვში; მარჯვნივ და მარცხნივ თოვლით და ბუჩქნარით დაფარული, ერთმეორეზე მაღალი მთის კარჩხლები ერთმანეთს გადაჭიმოდნენ და გაგრძელებულიყვნენ: მომთრებით იგივე მთები მორანდნენ, მაგრამ ორი მგავსი კლდის აღმორჩენა კი არ შეიძლება; თოვლი ისე მთიარულად ღაბღაბებდა თვით ყირიზად, რომ ადამიანი აქ დარჩენას იმეტებდა სამუდამოდ...“

საინტერესოა პოემა „დემონის“ შექმნის ისტორია. როგორც ცნობილია არსებობს პოემის რამდენიმე ვარიანტი. ჯერ მოქმედებდა წარმოებდა და დროისა და სივრცის გარეშე, შემდეგ პოეტმა განიხილა იგი ძველ ბაბილონში გადაიტანა, მმარტა ისტორიასაც, მაგრამ მას შემდეგ, რაც პირადად საპარტეზოში გაეცნო, ეს თავისი ერთ-ერთი უბრუნელები ქმნილება ჩვენს ქვეყანას დაუკავშირა. პოეტმა უხვად ისარგებლა ძველთაგანული ხალხური ლეგენდებითა და სიმღერებით ჩააფიქრა საპარტეზოში ფიქტურული ყოფის ფონზე განაზოცოდა.

ლერმონოვის „დემონი“ ადამიანის დამონების წინააღმდეგ დაუტყრელადი პოეტისტიკა, ასე ესმოდა ნაწარმოების იდეა ლერმონოვის თავისი სიმღერის დიდ რუს კრიტიკოს ბ. ბელინსკის. იგი მოსწონებოდა შენიშვნად, რომ დემონის ამბობდა მის მიერ უკუდადგირს უარყოფა არსებითად ნიშნავდა ადამიანის უმადლეს მისწრაფებათა დამკვიდრებას.

პოემა „დემონის“ მეორე გმირი ულამაზესი ქართველი ქალიშვილი თამარი, რომელიც იმავე დროს სიცილის შვენიერი განსახლება.

დიდად შთაბეჭდილება და შთაბეჭდილება ამ ნაწარმოებში საპარტეზოში ზეონის სტრატეგია:

გმირი წარმოადგენს გადრეხვითი გადრეხვითი სხვა ბრუნვებებს: წინ საპარტეზოში ტურფი გეგლები დაგვიტოვებენ გზად საზღვარს. ასე, ქვეყანა სასიყვარულო: დედა მალაშვილ ციხე რდელი; დაქვარული, გაუმრავლად, ფსიქოლოგიური გრძნობის გზებით, უსიკვამლო, წინადაცადლები; გარდის ბურჭი და ბუთოლები ამდენიველი მათიგან ამაო, თავის ჟუნი მერქნისა გამო; სურთიანი ქაღალდის ჩრდილი, მღვთიანი, სადაც მუხარედი დღითა იმდენად ირმედი ფრთხილი; ფიქტური შრომა, ნიკა გრძილი, მთისმთილი ათასგვარი მზითა, თითოედი, კასკადი, გრძივი გზიგა, ათათისი მყინარის გზიგა, მუხარედი და გრძივიანი სურნელოვანი, ღამე გრძიანი, და ვარსკვლავები, მსაყვი თვალისა და მარტეზოვში ქართველ ქალისა.

ეს უკუდადგირი იმასთან დაკავშირებით მომხდარა, რომ ნილი პეტევიძის, იმ დროს დიდი რუსი დრამატურგის ალ. გრიბოედოვის ქრონიკა, ლერმონოვისათვის თავისი საოცარი კოლექციიდან ნაწარმი უბრუნებია როგორც „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მ. ი. ლეონიძის ფოტო

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

სადაც პოეტი ცხოვრობდა

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

სადაც პოეტი ცხოვრობდა

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

სადაც პოეტი ცხოვრობდა

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

სადაც პოეტი ცხოვრობდა

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

სადაც პოეტი ცხოვრობდა

მისი სიმტიკის სიმბოლო... ამ საზუქარს ლერმონოვი ძალიან აუღელვებია და მეორე დღეს უკიწოდებდა ბარათაშვილისათვის წაუკრებდას თავისი „ხანძარის“ პირველად ვარიანტი. პოეტის წარმოდგენა ნილი ხანძარი თვითმკვლელობის წინააღმდეგ და უმადლესი, „მოკლედობისადმი ერთგულების, მეგობრობისადმი თავდადებისა და რეალისტური სიმტიკის სიმბოლო“.

